

Fizik Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi¹

Rabia Tanel², Serap Kaya Şengören³, Zafer Tanel⁴

Özet

Eğitimde verimliliği etkileyen en önemli etkenlerden birisi öğretmendir. Toplumun değerlerinin korunması, sürdürülmesi ve yeni değerlerin kazandırılmasında öğretmen en önemli ögedir. Eğitim fakültelerinde okuyan ve geleceğin öğretmenleri olacak olan öğrencilerin öğretmenlik mesleğini sevmeleri, mesleklerini başarıyla yürütebilmeleri için bir ön koşuldur. Buca Eğitim Fakültesi, Fizik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını farklı değişkenlere göre incelemek amacıyla geliştirilen ölçek, Fizik 1,2,3,4,5. sınıf öğrencilerinden toplam 160 öğrenciye uygulanmış, veriler istatistiksel olarak değerlendirilerek farklı değişkenler (cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi, üniversiteye giriş tercih sırası, mezun oldukları lise türü, ailelerinde öğretmen bulunup bulunmaması, anne ve babanın öğrenim durumları) açısından incelenmiş ve sonuçlar tartışılarak, öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlar, Fizik Öğretmen Adayları

Investigating Attitudes of Prospective Physics Teachers Towards Teaching as a Profession Regarding Various Variables

Abstract

One of the most important factors which affects the efficiency of education is teacher. Teacher is the most important element for keeping and continuing the values of society and gaining the new values. Enjoying their career for prospective teachers is a pre-requisite for conducting their businesses successfully. A questionnaire about the attitudes of prospective physics teachers of Buca Faculty of Education towards teaching as a profession regarding various variables was developed. The questionnaire was given total 160 students from junior to senior levels. The data were analysed statistically regarding students' gender, class level, choice order for university entrance exam, type of high school they graduated from, having a teacher in their family and their parent's academic background. Finally, some recommendations were discussed.

Keywords: Attitude Towards Teaching Career, Prospective Physics Teachers.

¹ Bu çalışma Türk Fizik Derneği 22. Fizik Kongresi'nde (14 – 17 Eylül 2004, Bodrum) sunulmuştur.

² Arş. Gör. Dr., D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi OFMAE Bölümü Fizik Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir, e-posta: rabia.tanel@deu.edu.tr, Faks: 0 232 4204895

³ Arş. Gör. Dr., D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi OFMAE Bölümü Fizik Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir, e-posta: serap.kaya@deu.edu.tr faks: 0 232 4204895

⁴ Arş. Gör. Dr., D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi OFMAE Bölümü Fizik Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir, e-posta: zafer.tanel@deu.edu.tr; faks: 0 232 4204895

Giriş

Eğitimde verimliliği etkileyen en önemli etkenlerden birisi öğretmendir. Toplumun değerlerinin korunması, sürdürülmesi ve yeni değerlerin kazandırılmasında öğretmen en önemli öğedir. Ders öğretmenin tutumunun öğrenci başarısını etkileyen önemli bir faktör olduğu bir çok çalışmada ileri sürülmüştür (Tezel, Gençten ve Abacı, 2001; Uz ve Eryılmaz, 1999; Üstüner ve Sancar, 1999).

Eğitim fakültelerinde okuyan ve geleceğin öğretmenleri olacak olan öğrencilerin öğretmenlik mesleğini sevmeleri, mesleklerini başarıyla yürütebilmeleri için bir ön koşul olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları öğretmenlik mesleğinin yerine getirilmesinde büyük önem taşımaktadır (Erdem ve Anılan, 2000). Öğretmen adaylarının gelecekteki mesleklerine yönelik tutumlarının bilinmesi, onların nasıl birer öğretmen olacağı hakkında bize yorum yapma olanağı sağlayabilir.

Öğretmen yetiştirmekten sorumlu olan eğitim fakültelerinde, öğretmen adaylarına alan bilgisinin yanında öğretmenliğe ilişkin tutum ve davranışlarda kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle, alan bilgisinin yanında öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumlarının ölçülmesi de önemlidir.

Türkiye’de son yıllarda öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarla ilgili pek çok araştırma yapıldığı bilinmektedir (Dirik, 1999; Erdem ve Anılan, 2000; Göğüş, 2000; Gürbüzürk ve Genç, 2004). Yapılan araştırmaların çoğu, geleneksel öğretmen yetiştirme programlarının öğretmen adaylarında istedik tutumlar geliştirmede yetersiz kaldığını göstermektedir. Öğrencilerin sınıf düzeylerinin yükselmesine rağmen, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının değişmediği görülmüştür (Dirik, 1999; Erdem ve Anılan, 2000; Göğüş, 2000).

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları her alan için önemli olduğundan, araştırmanın amacı, Buca Eğitim Fakültesi Fizik Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının; cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi, üniversiteye giriş tercih sırası, mezun oldukları lise türü, ailelerinde öğretmen bulunup bulunmaması, anne ve babanın öğrenim durumları değişkenleri açısından incelenmesi olarak belirlenmiştir.

Yöntem

Örneklem

Çalışmanın örneklemini DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Fizik Eğitimi Anabilim Dalının 1, 2, 3, 4 ve 5. sınıflarında öğrenim görmekte olan 78’i kız 82’si erkek toplam 160 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ölçülebilmesi amacıyla araştırmacılar tarafından bir tutum ölçeği geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde ilk olarak 50 öğrenciden, öğretmenlik mesleğine yönelik

düşünce ve duygularını bir kompozisyon şeklinde ifade etmeleri istenmiş, öğrenci cümleleri düzenlenerek 5'li Likert tipi (tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, hiç katılmıyorum) 28 maddelik bir ölçek oluşturulmuştur.

Güvenirlilik çalışması için, Buca Eğitim Fakültesi Kimya, Biyoloji ve Matematik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim görmekte olan rasgele seçilmiş 127 öğrenciye, geliştirilen ölçek uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 11.0 paket programı kullanılmıştır. Faktör analizi (temel bileşenler analizi) sonucunda ölçeğin 3 faktörden oluştuğuna karar verilmiş, faktör yük değeri 0,40 ve üstündeki maddelerle, binişik olmayan maddelerin ölçekte kalması esas alınmıştır. Çalışmayan maddelerin atılmasıyla madde sayısı 23'e düşmüştür. Maddelerin çoğunun tek faktör altında toplanmış olduğu görüldüğü için, diğer iki faktörde toplanan 6 maddenin atılmasına karar verilerek 17 maddeden oluşan tek boyutlu "Öğretmenlik Mesleğine Bakış Açısı Tutum Ölçeği" geliştirilmiştir (Büyüköztürk, 2002; Tavşancıl, 2002). Tutum ölçeğinde yer alan maddelerin tümünün birinci faktördeki yük değerinin 0,30'un üzerinde olmasına dikkat edilmiştir.

Ölçeğin Cronbach alfa güvenirlilik katsayısı 0,87 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Güvenirlilik analizi yapılarak son haline getirilen ölçek, Buca Eğitim Fakültesi Fizik Eğitimi Anabilim Dalı 1,2,3,4,5. sınıf öğrencilerinden toplam 160 öğrenciye uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin normal dağılıma uyup uymadığını anlamak için Kolmogorov-Smirnov normalite testi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen önem düzeyinin (0,25) 0,05'den büyük olması, toplam tutum puanlarının dağılımının normal dağılımdan önemli derecede farklı olmadığını göstermiştir (George ve Mallery, 2001).

Verilerin normal dağılıma uyması nedeniyle istatistiksel analizlerde, parametrik testler olan t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve farkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla Scheffe testi uygulanmıştır.

Bulgular

Tutum ölçeğinde öğrencilere yöneltilen kişisel sorulardan elde edilen istatistiksel verilerden, 78'i kız, 82'si erkek olmak üzere toplam 160 öğrencinin ölçeği yanıtladığı belirlenmiştir. Bu öğrencilerin 41'i birinci sınıf, 28'i ikinci sınıf, 30'u üçüncü sınıf, 33'ü dördüncü sınıf ve 28'i beşinci sınıf öğrencisidir.

Ölçekte ilk değerlendirme cinsiyet değişkenine ilişkin elde edilen verilerden yapılmıştır. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla t-testi uygulanmış ve elde edilen veriler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Ölçekten alınan toplam tutum puanlarının cinsiyete göre t-testi analizi sonuçları

	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Anlamlılık
Kız	78	71,0128	9,05179	1,790	0,075
Erkek	82	68,4750	8,77132		

Elde edilen sonuçtan anlamlılık derecesinin ($p=0,075$), $0,05$ 'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının sınıf düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin yani tutumlarının öğrenim süresi boyunca nasıl geliştiğinin belirlenmesi için tek yönlü varyans analizi ve Scheffe testi yapılmış, sonuçlar Tablo 2 ve Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 2. Ölçekten alınan toplam tutum puanlarının sınıf düzeylerine göre tek yönlü varyans analizi

	Karelerin Toplamı	Serbestlik Derecesi (df)	Ortalamaların Karesi	F	Anlamlılık Derecesi
Gruplar Arası	1148,389	4	287,097	3,771	0,006
Grup İçi	11421,289	150	76,142		
Toplam	12569,677	154			

Tablo 3. Sınıflara göre scheffe testi sonuçları

(I) Sınıf	(J) Sınıf	Ortalamalar Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık	95% Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
1	2	-2,9337	2,21423	0,780	-9,8397	3,9724
	3	-3,9608	2,13927	0,491	-10,6331	2,7115
	4	-6,8234	2,04070	0,028*	-13,1882	-0,4585
	5	0,2535	2,13927	1,000	-6,4188	6,9258
2	3	-1,0271	2,40105	0,996	-8,5159	6,4616
	4	-3,8897	2,31366	0,589	-11,1059	3,3265
	5	3,1871	2,40105	0,779	-4,3016	10,6759
3	4	-2,8626	2,24203	0,803	-9,8553	4,1302
	5	4,2143	2,33210	0,517	-3,0594	11,4880
4	5	7,0768	2,24203	0,046*	0,0841	14,0696

Tablo 2'den anlamlılık derecesinin ($p=0,006$), $0,05$ 'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek amacıyla uygulanan Scheffe testi sonucunda elde edilen verilerle oluşturulan Tablo 3 incelendiğinde, birinci ile dördüncü sınıflar ve dördüncü ile beşinci sınıflar arasındaki farklılığın anlamlılık derecesinin sırasıyla $0,028$ ve $0,046$ olduğu görülmektedir. Bu değerlerin $0,05$ 'ten küçük olması, belirtilen sınıflarda öğrenim

gören öğrencilerin toplam tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu sonucunu ortaya koyar. Ortalamalar arası farklar incelendiğinde birinci sınıflar ile dördüncü sınıflar arasındaki farklılığın ve dördüncü sınıflar ile beşinci sınıflar arasındaki farklılığın dördüncü sınıflar lehine olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında, üniversiteye giriş aşamasındaki tercihlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla öğrencilere, şu anda öğrenim gördükleri bölüme kaçınıcı tercihle girdikleri sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtlar değerlendirilerek, istatistiksel yorumun yapılabilmesi için tercih sıraları 1-5 arası birinci, 6-10 arası ikinci, 11-15 arası üçüncü ve 16-20 arası dördüncü grup olmak üzere dört grup altında toplanmıştır. Bu gruplar arasında öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar açısından farklılık olup olmadığının belirlenebilmesi için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmış ve elde edilen veriler Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Ölçekten alınan toplam tutum puanlarının tercih gruplarına göre tek yönlü varyans analizi

	Karelerin Toplamı	Serbestlik Derecesi (df)	Ortalamaların Karesi	F	Anlamlılık Derecesi
Gruplar Arası	301,348	3	100,449	1,266	0,288
Grup İçi	11743,856	148	79,350		
Toplam	12045,204	151			

Tablo 4’te anlamlılık derecesinin ($p=0,288$), $0,05$ ’ten büyük olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, üniversiteye giriş aşamasındaki tercihlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin tutumlarını etkileyebilecek diğer bir nedenin de mezun olunan lise türünün olabileceği düşünülerek öğrencilere, Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Teknik ve Meslek Lisesi, Düz Lise, Özel Lise ve Anadolu Öğretmen Lisesi türlerinden hangisinden mezun oldukları sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yine tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve elde edilen veriler Tablo 5’de sunulmuştur. Fen Lisesi, Özel Lise, Teknik ve Meslek Lisesi türlerinden mezun olan öğrenci sayısı istatistiksel değerlendirme için yeterli olmadığından analiz aşamasına dahil edilmemiştir.

Tablo 5. Ölçekten alınan toplam tutum puanlarının mezun olunan lise türüne göre tek yönlü varyans analizi

	Karelerin Toplamı	Serbestlik Derecesi (df)	Ortalamaların Karesi	F	Anlamlılık Derecesi
Gruplar Arası	67,229	2	33,614	0,386	0,681
Grup İçi	12982,666	149	87,132		
Toplam	13049,895	151			

Bu verilerden de anlamlılık derecesinin ($p=0,681$), $0,05$ 'ten büyük olduğu sonucu çıkmaktadır. Buna göre, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, mezun oldukları lise türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Bilindiği gibi tutumlar yakın çevrenin etkisiyle de değişebilir. Aynı meslekten yakın birisi öğrencinin bu meslek üzerindeki tutumunu etkileyebilir. Bu nedenle öğrencilere, ailelerinde öğretmen bireyler bulunup bulunmadığı sorusu yöneltilmiştir. Bu etkenin tutum puanlarını nasıl etkileyebileceğini görme ve öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, ailelerinde öğretmen bulunup bulunmayışına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla t-testi uygulanmış ve elde edilen veriler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Ölçekten alınan toplam tutum puanlarının ailede öğretmen bulunup bulunmayışına göre t-testi analizi sonuçları

	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Anlamlılık
Ailesinde Öğretmen Olan	62	67,758	10,076	-1,929	0,056
Ailesinde Öğretmen Olmayan	98	70,633	8,578		

Tablo 6'da görülebileceği gibi aradaki farkın anlamlılık derecesinin ($p=0,056$), $0,05$ 'ten büyük olması, ailelerinde öğretmen bulunan öğrencilerin toplam tutum puanları ile ailelerinde öğretmen bulunmayan öğrencilerin toplam tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte kültürümüzde genelde aile bireylerini örnek alarak yaşantımızı geliştirme geleneği vardır. Bu nedenle çalışmada, anne ve babanın öğrenim durumunun öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında nasıl bir etki oluşturabileceği de incelenmiştir. Bu amaçla öğrencilere anne ve babalarının öğrenim durumlarının ne olduğu sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen yanıtlar; Yok, İlkokul, Ortaokul, Lise ve Dengi, Üniversite- Yüksekokul ve Lisansüstü olmak üzere altı grupta toplanmıştır. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, anne ve babalarının öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Ancak anne ve/veya babası lisansüstü eğitime sahip olan öğrenci sayısı istatistiksel olarak değerlendirme yapmaya uygun olmadığı için bu grup bu analize dahil edilmemiştir. Analiz sonucu elde edilen veriler Tablo 7 ve Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 7. Ölçekten alınan toplam tutum puanlarının annenin öğrenim durumuna göre tek yönlü varyans analizi

	Karelerin Toplamı	Serbestlik Derecesi (df)	Ortalamaların Karesi	F	Anlamlılık Derecesi
Gruplar Arası	447,607	4	111,902	1,324	0,263
Grup İçi	13012,431	154	84,496		
Toplam	13460,038	158			

Tablo 8. Ölçekten alınan toplam tutum puanlarının babanın öğrenim durumuna göre tek yönlü varyans analizi

	Karelerin Toplamı	Serbestlik Derecesi (df)	Ortalamaların Karesi	F	Anlamlılık Derecesi
Gruplar Arası	43,438	4	10,860	0,123	0,974
Grup İçi	13588,046	154	88,234		
Toplam	13631,484	158			

Tablo 7 ve Tablo 8 incelendiğinde, her iki tabloda da anlamlılık derecesinin (sırasıyla $p=0,263$ ve $p=0,979$), $0,05$ değerinden büyük olduğu görülmektedir. Buna göre, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, anne ve babalarının öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Tartışma

Çalışma sonucunda 9’u olumlu 8’i olumsuz toplam 17 maddeden oluşan, tek boyutlu ve Cronbach alfa güvenirlik katsayısı $0,87$ olan “Öğretmenlik Mesleğine Bakış Açısı Tutum Ölçeği” geliştirilmiştir.

17 maddeden oluşan ölçekte alınabilecek en yüksek puan 85 ve en düşük puan 17 olduğuna göre, Fizik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin tutum puanlarının ortalama değerine ($69,42$) dayanarak, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu bir tutum içinde buldukları söylenebilir.

Ölçekten elde edilen veriler ve yapılan istatistiksel analizler ışığında, anabilim dalı öğrencilerimizin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları arasında cinsiyet, üniversiteye giriş tercih sırası, mezun oldukları lise türü, ailelerinde öğretmen bulunup bulunmaması, anne ve babanın öğrenim durumları değişkenleri açısından anlamlı bir farklılığın çıkmadığı, sadece öğrenim gördükleri sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı görülmüştür.

Analiz sonucunda öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olmamasından, anabilim dalımızdaki kız ve erkek öğrencilerin, öğretmenlik mesleğini aynı önemde benimsedikleri yorumu çıkartılabilir.

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları sınıf düzeylerine göre incelendiğinde, dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu tutum sergiledikleri görülmüştür. Tablo 3’ e bakıldığında, her ne kadar bazı sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık çıkmasa da, ortalamalar arası farklardan birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar sınıf düzeyi yükseldikçe toplam tutum puanlarının arttığı görülmektedir. Ne varki beşinci sınıf öğrencilerinin tutum puanlarında önemli bir düşme görülmektedir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin, öğretmenlik mesleğini, beşinci sınıfa kadarki öğrenim süreçleri boyunca her yıl daha fazla benimsedikleri ve bu yönde olumlu tutum geliştirdikleri, ancak beşinci sınıfa geldiklerinde branşta atanma sorunları ve kamu personeli

seçme sınavı kaygıları nedeniyle öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlarında azalmanın olduğu yorumu yapılabilir.

Analiz sonucunda, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, üniversiteye giriş aşamasındaki tercihlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Öğrenim gördükleri bölümü ilk tercihleri arasına yazan öğrencilerin tutumlarının daha olumlu olabileceği beklenmesine rağmen, sonucun bu şekilde çıkmasından, bölümü daha sonraki tercihleri arasına yazan öğrencilerin, öğrenim gördükleri süre içinde öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu yönde geliştiği yorumu yapılabilir.

Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha olumlu olması beklentisine rağmen, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, mezun oldukları lise türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Öğrencilerin genelinin tutumlarının olumlu olduğu düşünülürse, diğer lise türlerinden mezun olan öğrencilerin öğrenim süresi boyunca tutumlarının olumlu yönde geliştiği yorumu yapılabilir.

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, ailelerinde öğretmen bulunup bulunmayışına göre anlamlı bir fark olmamasına rağmen, ailesinde öğretmen olmayan öğrencilerin tutum puanlarının ortalamasının, ailesinde öğretmen bulunan öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu Tablo 6' da görülmektedir. Buna dayanarak, ailesinde öğretmen bulunan öğrencilerin tutum puanlarındaki düşüklüğün, bu öğrencilerin öğretmen yakınları aracılığıyla, günümüzde öğretmenlik mesleğindeki sorunlara daha yakından tanık olmalarından kaynaklanabileceği yorumu yapılabilir.

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, anne ve babalarının öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Öğrencilerin çoğunun olumlu tutum içinde olmasına dayanarak, anne ve babaların öğrenim durumuna göre anlamlı bir farklılık çıkmaması, her öğrenim seviyesinde anne ve babaların öğretmenlik mesleğine duydukları saygıyı çocuklarına da yansıtması olabileceklerinden kaynaklanabilir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları her alan için önemli olduğundan, benzer çalışmalar farklı anabilim dalları ve eğitim fakülteleri için de tekrarlanması önerilebilir. Yapılacak bu tür çalışmalarla karşılaştırma yapılarak, genellemelere varılabilir.

Geleceğin öğretmenleri olacak adayların, bu mesleğe yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirmek amacıyla, öğretim süreci boyunca öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgilendirme ve özendirme yönelik etkinliklere programlarda yer verilmelidir.

Kaynakça

- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dirik, M. Z. (1999). Eğitim fakültesi sanat eğitimi programlarının öğretmenlik tutumlarına etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, cilt:12 sayı:1, 253-265.
- Erdem, A. R. ve Anılan, H. (2000). PAÜ Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı:7 özel sayı, 144-148.
- George, D. ve Mallery, P. (2001). *SPSS for Windows Step by Step*. Üçüncü baskı. Allyn and Bacon.
- Göğüş, G. (2000). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yaklaşımları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, cilt:13 sayı:1, 147-157.
- Gürbüz Türk, O. ve Genç, S. Z. (2004). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, cilt:5, sayı: 7, 47-62.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel yayın dağıtım.
- Tezel, Ö., Gençten, A., Abacı, R. (2001). Fizik dersi öğretiminde öğretmen tutumlarının önemi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 49-55.
- Uz, H. ve Eryılmaz, A. (1999). Effects of socioeconomic status, locus of control, prior achievement, cumulative GPA, future occupation and achievement in mathematics on students' attitudes toward physics. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16-17, 105-112.
- Üstüner, I. Ş. ve Sancar, M. (1999). Lise öğrencilerinin fizik kavramlarını anlama düzeylerini ve tutumlarını etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. *DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı:10, 339-347.